

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

12. Ex quibus bonis possit Eleemosyna dari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

præ se ferat. Ommino vero eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesie con sanguineos familiaresque suos augere studeant: cum & Apostolorum Canones prohibeant ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt con sanguineis donent: sed si pauperes sint, his, ut pauperibus distribuunt: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa, immo quam maxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes propinquosque, carnis effectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ vero Episcopi dicta sunt, eandem non solum in quibuscumque beneficiis ecclesiasticis tam secularia, quam regularia obtinentibus, pro gradu suo conditione obseruari, sed & ad Sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinales pertinere decernit, quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem, cum uniuersali Ecclesie administratio nicasur, nefas uideri potest, non his etiam virtutum insignibus ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in seculos conuertat.

Postremo quisquis voto Religiosæ paupertatis adstrictus beneficium regulare possidet, non solum iure naturali, diuino, & Canonico: sed etiam ratione voti paupertatis emissa cogitur in communes & ordinarios pauperum usus erogare quicquid ex redditibus beneficii habet, præter id, quod est sibi necessarium ad victum honestum & commodum; nam cum paupertatem religiosam Deo permiserit, quamuis legitime, & Canonice factus sit Beneficiarius, nequit ex beneficii fructibus plus capere, aut retinere, quam quod est ad se sustentandum necessarium.

Si quartas, Quam partem fructuum debeat beneficiarius in pauperum usus impendere? Sicut lib. 10. de Iustitia questio. 4. articulo. 4. dicit, debere Beneficiarium in pauperes erogare quartam partem fructuum, quando beneficium est pingue, & amplum. Sed hæc Regula in vsuetum habere locum non potest. Quid enim, si duæ partes tantum fructuum sufficiunt ad Clericum commodè sustentandum, & duæ super sint, nonne id quod superest, debet pauperibus dari? Quid itidem, si tres partes fructuum satis non sint ad commodum Clerici victum, an non poterit ex quarta etiam parte se sustentare? Quare dicendum est, Clericum ex fructibus beneficii debere pauperibus largiri, secundum decreta, & Canones Ecclesie quicquid abundat ex commo dolo ipsius victum.

Secundo quaeritur, An Clericus Beneficiarius possit nutu suo statuere de eo, quod sibi parcius viuendo subtrahit ex portione ad sustentationem deputata, An vero id etiam tanquam abundans debeat in pauperes distribuere? Quidam respondent, posse de eo statuere quicquid velit, ac proinde nullum peccatum in admittere, si illud dederit con sanguineis: quemadmodum potest dare sui patrimonij bona. At S. Thomas questio. 185. articulo. 7. ad 5. Et ideo si de eo, quod vsui Episcopi, vel aliorum Clericis est deputatum, velit aliquid sibi subtrahere. & con sanguineis, vel alijs dare, non peccat, dummodo illud faciat moderatè, id est, ut non indigeant: non autem ut diuiores inde fiant. Ita S. Thomas, & rectè, quia Clericis Beneficiarijs iure Canonico est interdictum, ut ex bonis Ecclesie darent con sanguineos, quamuis ex suo patrimonio possint more Laicorum.

Tertio quaeritur, An hi, qui pensionem Ecclesiasticam habent, debeant in usus pauperum erogare, si quid ex illa super sit? Quidam censent, pensionarium de fructibus pensionis posse suo nutu statuere eadem ratione, qua de suis patrimonij bonis, eo quod pensio non est Ecclesiasticum beneficium, & datur pensionario in alimentum, & subsidium vitæ, ergo quod superest, pauperibus minime debetur: nisi eadem ratione, qua patrimonij bona superuacanea. Alijs autem videtur, pensionis fructus connumerari non posse inter patrimonij bona, ac proinde pensionarium non posse de illis statuere pro suo arbitratu, ac voluntate.

Hæc questio solum locum habet in his pensionibus, quæ Clerico nomine, & iure Clerici conferuntur, non de his, quæ Militibus, certorum Ordinum etiam coniugatis dan-

tur: nec de his, quas quidam accipiunt, ut laboris & opere stipendium & mercedem.

Hoc posito, videtur cum ipso Canonico iure congruere, ut huiusmodi pensiones non habeant eandem rationem qua patrimonij bona: nam sunt portiones quedam ex beneficiis Ecclesiasticis detractæ, & ideo sunt bona, quæ Clericus ex Ecclesia & per Ecclesiam habet. Unde consequens est, ut Clericus nequeat de illis arbitratu suo statuere: nam iure communi prohibetur testari de bonis ex ecclesia acquisitis, ut superius dixi. Item, secundum Canones non potest Clericus ex bonis ecclesie dare propinquis, nisi, ut non indigeant, non autem, ut locupletentur, ut dicit Sanctus Thomas secunda secunda, questio. 185. articulo. 7. ad 2. Quare ex his colligi videtur, etiam secundum Canones, Clericos pensionarios debere in pauperum usus largiri quod superest, quamuis Canones non præcipiant, ut erogent in pauperes quod ex patrimonij bonis redundat, hoc enim liberum relinquunt, ut de illis statuatur secundum ius naturale, & diuinum, quo etiam Laici tenentur.

Quinto quaeritur, Quid dicendum de Militibus, siue equitibus religiosis, qui Commendatarij vulgo dicuntur, cuiusmodi sunt S. Ioannis Hierosolymitani, S. Jacobi, Calatrabæ, & Alcantaræ in Hispania, An videlicet tam a Clero, & seculo præcepti vinculo tenentur, quam Clerici Beneficiarij, quod atinet ad eleemosynam faciendam ex annuis redditibus quos habent, & quos Commendatarios appellat.

Naturæ censet eodem præcepti vinculo Clericos Beneficiarios teneri, quia redditus annui sunt Ecclesiasticæ bona, ac proinde quod superest ex illis, non solum iure naturali, & diuino misericordie, & charitatis, sed etiam secundum Canones & legem Iustitiæ pauperibus debetur. Dicendum existimo, imprimis: Huiusmodi Militibus non sunt habendi inter Clericos Beneficiarios, ut eorum annui redditus beneficia Ecclesiastica censentur, cum non conferantur ratione ministerij spiritualis, siue Ecclesiastici, siue Clericalis, sed tantum ratione & titulo militari, quamuis sint Ecclesiastica bona, ut prope ex bonis ipsius militaris ordinis acquisita. Deinde huiusmodi bona, quæ commendata habent ab ordine militari, in eos usus dispensare queant, quos ordinis statuta, & Regulæ permittunt. Aliquando enim ordo ipse præcipit, ut certam fructuum partem maiorem, minoremue pro varijs necessitatibus, ordinis quotannis eidem ordini pendant, & reliquam sibi retineant in usus quos voluerint dispensandam. Item statutis aliquando decernitur, ut omnes fructus annuos suo nutu expendant, dummodo quotannis in catalogum redigant quicquid habent, & Magistris ordinis descriptum, tradunt: alioqui tanquam proprietarij habentur, & puniuntur, eo quod contra paupertatem voto promissam facere videantur.

CAP. XII.

Ex quibus bonis possit Eleemosyna dari.

De hæc re Sanctus Thomas prima secunda, questio. 31. articulo. 7. Alexand. part. 4. quæst. 33. memb. 2. art. 1. v. 2. ad 5. Richard. in 4. distinct. 15. articulo. 2. quest. 5.

Imprimis ex his bonis, quorum quis dominium, & plenam administrationem habet, eleemosynam largiri potest, non autem ex alienis, aut ex communibus, sibi, & alijs socijs, nisi pauperis necessitas sit extrema.

Primo quaeritur, An si apud nos sint aliena bona, & propria etiam habeamus, possimus tuta conscientia extremæ pauperis egestati subuenire ex alieno, reseruatæ proprijs? Respondeo, non posse, nam quamdiu proprium habemus capere alienum non possumus. Medina, de eleemosyna quest. 5. & Ledesma in 4. quest. 15. art. 5. ad 2.

Secundo quaeritur, An ex alieno per nefas accepto possit dari eleemosyna? Distinguedum est: Aut pauper est

in extrema necessitate constitutus, aut citra: Si primum; danda est elemosyna, si nihil proprium quis habeat, quia in extrema necessitate omnia sunt communia. *l. 2. ff. Ad legem Rhodiam de Iactu.* Si secundum dari non potest, quia tunc alienum suo domino debetur, non pauperi, nisi quis dederit inopi animo & voluntate restituendi tantundem domino, quando res est, qui in eodem genere functionem habet: hoc est, quando talis est, ut restitui debeat in genere, non in specie. verbi gratia: est apud Titium pecunia furto sublata, quæ domino non in eadem specie, sed in genere debetur, potius Titius dare pauperi, dummodo tantundem habeat, quod Caio domino reddat.

Tertio quaeritur, An ex bonis contra legem acquisitis possit quis elemosynam dare? S. Thomas, Alexander, Richardus, *locis supra citatis* aperte negant, ex huiusmodi bonis posse quempiam elemosynam dare, cuiusmodi sunt, inquit, acquisita per Simoniam, vel ex ludo alexæ, quia talia retineri non possunt. Canones enim præcipiunt, ut quod est Simoniacè acceptum, in pauperum usus erogetur, & leges prohibent, quod est alea acquisitum retineatur. Iuniores tamen distinguunt: Aut acquisitum est aliquid contra iura non solum prohibentia, sed etiam facientia irritum, quod fuerit acceptum: aut est acquisitum solum contra iura verantia, ne quid accipiat, non tamen irritum redditur, quod est acceptum. Si primo, ex eo nequit aliquis elemosynam dare. Talia sunt simoniacè accepta, quæ secundum Ecclesiasticas Constitutiones debent restitui Ecclesiæ, in qua est Simonia commissæ: Si vero secundum, potest ex eo elemosyna erogari. Tale est quod ex ludo alexæ paratur, quod secundum conscientiam ante sententiam Iudicis fisco Principis reddi non debet.

At nihilominus sententia S. Thomæ est vera. Nam id quod contra legem accipitur, aut est Ecclesiæ, vel fisco restituendum, aut saltem is, qui accipit, condemnari potest ad restituendum. Quare quamvis ante condemnationem criminis restituere non debeat, debet tamen, si criminis condemnatur; ac propterea quamvis interim possideat, prohibetur tamen alienare, & distrahere.

Quarto quaeritur, An quando bona alicuius sunt publicata, ipso facto, vel iure propter crimen; verbi gratia, propter hæresim, aut læsam maiestatem, possit quis elemosynam dare pauperibus citra extremam necessitatem aut criminis condemnationem? Medina & Ledesma, *locis supra citatis* negant posse, quia qui talia crimina commisit, est bonorum suorum dominio priuatus. *cap. Cum secundum leges, de Hæres. in sexto.* Quidam autem affirmant posse, quia huiusmodi reus donec criminis condemnatur, sua bona legitime possidet. Sed verior est Medina, & Ledesma sententia, quia etsi ante criminis condemnationem possideat, prohibetur tamen donare, alienare, & distrahere.

Quinto quaeritur, An qui ludendo lucrificat non contra legem, possit ex lucro elemosynam largiri, si pecuniam ludo expositam fuerat furatus? Potest, quia fecit suum, quod ludendo lucratus est, quamvis tantundem debeat restituere, quantum furto accepit: quemadmodum, si opifici artis instrumenta quis auferat, & laborando mercedem acquirat, fit dominus mercedis, tamen si restituere debeat instrumenta furto sublata, & compensare, ac resarcire damnum illarum opifici.

Sexto quaeritur, An ex bonis vilita comparatis possit quis elemosynam dare? Potest, dummodo non sit res, quæ in specie restitui debeat, & dummodo, quamvis donet, tantundem habeat, quantum restituere debet.

Septimo quaeritur, An meretrix ex his, quæ meretricio quaestu recipit, possit elemosynam dare? Respondet S. Thomas *secunda secunda, quest. 32. art. 7.* posse, quamvis Ecclesiæ talem quaestum in oblationem non recipiat. Nam tamen meretrix turpiter, & contra legem faciat, non tamen turpiter, & contra legem accipit mercedem, ut ait Iurisconsultus.

CAP. XIII.

Quo ordine sit elemosyna largi-
gienda.

Primo quaeritur, An sit ordo tenendus in elemosyna egentibus eroganda? Tenendus, & seruandus est: sicut etiam ordo quidam est in diligendo, & benefaciendo ex charitate proximum. *Ex S. Thoma 2. 2. q. 26.*

Primum quidem, parente, & filio in extrema necessitate constitutis, potius est egestati parentis, quam filij subueniendum. *ita S. Thomas secunda secunda, q. 26. art. 9.*

Secundo, si pater, & mater in extrema sint necessitate, potius est patris quam matris necessitas subleuanda. *S. Thomas secunda secunda q. 26. art. 10.*

Tertio, Parente aut filio, simpliciter egenti, potius est succurrendum, quam vxori extreme quoque indigenti. *S. Thomas secunda secunda, q. 26. art. 11.*

Quarto, extrema necessitas vxoris potius est subleuanda, quam propinqui nos ex latere attingentis, *videtur colligi ex S. Thoma secunda secunda, q. 26. art. 11.*

Quinto, Amico egenti potius est subueniendum, quam inimico: sicut etiam est magis diligendus amicus, quam inimicus. *S. Thom. secunda secunda, q. 27. art. 7. & quest. 26. articulo sexto.*

Sexto, His qui meliores sunt, potius est elemosyna largianda, quam his, qui minus boni sunt, *ex S. Thoma, secunda secunda, q. 26. art. 7.*

Septimo, Si egeant naturales parentes, potius est illis succurrendum, quam spiritualibus, *ex S. Thoma 2. 2. quest. 26. art. 7. & 8.*

Octauo, Domestici, & qui nobis sunt aliqua ratione coniuncti, potius sunt elemosyna iuuandi, quàm externi, & qui sunt nobis minus coniuncti. *S. Thom. 2. 2. q. 26. art. 7.*

Nono, Debitor potius debet creditori subuenire, quam alteri, *ex S. Thom. 2. 2. quest. 26. art. 12.* nisi ipse debitor extrema pariter necessitate prematur, & nisi Rex, vel Princeps, vel alius maxime Reipublicæ valis in extremam quoque necessitatem inciderit.

Decimo, Prius est his, qui de nobis sunt benemeriti, quam cæteris, qui nihil boni in nos contulerunt, subueniendum, *ex S. Thoma 2. 2. q. 26. art. 12.*

Secundo quaeritur, An pauperes contra diuites actionem habent, qua possint ab illis elemosynam exigere? Respondeo, dici actionem iuris, vel Canonici, vel Ciuili, qua quis potest contra alium ius sibi debitum persequi: pauperes ex iure Ciuili, aut Canonico contra diuites actionem non habent: quamvis diuites iure naturali, & diuino cogantur elemosynam dare pauperibus.

Tertio quaeritur, An saltem officio Iudicis diuites compelli queant ad dandum pauperibus elemosynam? Respondeo, sæpe Iudices officium implorari posse, ubi deest actio iuris: possunt itaque aliquando diuites officio Iudicis cogi ad dandum elemosynam, cum populus magna penuria & fame laborat, & ita fieri videmus. Pari etiam ratione officio Iudicis compelluntur diuites in magna frumenti penuria ad dandum muruo frumentum agricolis non habentibus, ut seminant.

Quarto quaeritur, An elemosyna remittat peccata instar sacramenti? Ratio dubitandi est, quia sacræ litteræ speciatim elemosynæ tribuunt vim delendi peccata. *Tob. 4. Elemosyna ab omni peccato & morte liberat, & non patitur animam ire in tenebras. & ca. 12. Ipsa purgat peccata. Dan. 4. Peccata sua elemosyna redime: & Eccles. 3. Ignem ardentem extinguit aqua, & elemosyna resistit peccatis. Luc. 11. Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Matth. 5. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. Luc. 16. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant vos in aeterna tabernacula.* Vnde apud S. Patres multa de huiusmodi elemosynæ effectu leguntur: *Chrysost. homil. 5 in Genesim, & ad populum Antiochenum homil. 32. 33. 36. & 40. Cyrillum lib. 2. in Lemiticam, Nyl.*